

כבר ביאר רבינו יונה ז"ל ענין הבושה - בהעיקר הששי, כי "בראות החוטא כי השי"ת מעביר עונו ומאריך לו, ואינו נפרע ממנו, ולא כחטאיו עשה לו, ולא כעוונותיו גמל עליו - יוסיף בושה בלבבו, הלא החוטא לפני מלך ב"ו ובוגד בו, והוא מכפר לו - יבוש ממנו! וכן כתוב (יחזקאל ט"ז, ס"ג): 'למען תזכרי ובושת וגו' בכפרי לך לכל אשר עשית'". והרי הן הן גם דברי התומר דבורה שזכרנו, ודי בזה למבין דבר.

ואכן, הבושה עצמה - כפרה גדולה היא על החטאים, כמ"ש בשע"ת לר"י הנ"ל משאחז"ל (ברכות י"ב, ע"ב): "כל העושה דבר עבירה ומתבייש בו - מוחלין לו על כל עוונותיו", וכן מצינו בשאול שאמר (ש"א כ"ח, י"ד): "ולא ענני עוד גם ביד הנביאים גם בחלומות", ולא הזכיר אורים ותומים, כי נתבייש להזכירם - מפני שהרג נוב עיר הכהנים, ואמר לו שמואל (שם שם, י"ט): "ומחר אתה וכניך עמי" - עמי במחיצתי.

וכבר הזכרנו במק"א בשם הגרי"צ בלאזר זצוק"ל, שאמר: אם אחד עובר עבירה ח"ו, אבל מתחרט אח"כ ומתאנח (אע"פ שאפשר שהוא מן הרשעים שהם מלאים חרטות, כלומר: שעוברים ומתחרטים ושוב עוברים ומתחרטים עוד, ולכן הם מלאים עם חרטות) - נכתב בשמים בפנקסו שעבר עבירה עם אנחה, ושני (או הוא עצמו בפעם אחרת), שעבר עבירה ולא נאנח - נכתב בפנקסו שעבר עבירה ולא נאנח... ושמה תאמר שאין הבדל רב בין זה לזה? דע שהמרחק הוא כמרחק שמבין השמים לרום והארץ לעומק! ע"כ דברי הגרי"צ ז"ל.

וכשיגיע האדם למעלת הבושה כי רבה היא, כמ"ש הר"י הנ"ל בשע"ת בהעיקר הששי שם - שהמדרגה העליונה בזה שיכלם האדם על עוונותיו מלפני השי"ת, וענין ההכלמה - ההרגשה בבושה והשתנות זיו פניו, כענין שנאמר: 'כסתה כלימה פני'. ובכל מקום תראה הכלימה נזכרת אחר הבושה, כי היא יתירה מן הבושה וכו', עי"ש.

וזהו שאנו מתוודים תמיד, לא רק על החטא פעם אחת - אלא על הכסילות ששנינו באוולתנו, והיינו אשר נואלנו לחטוא פעם שניה - את אשר כבר חטאנו, ובהה הרי העונש גדול יותר, וזה אנו מבקשים: "אל נא תשת עלינו חטאת וכו'", כנ"ל.